

Mikko Rimminen

Reunoilla

Heräsin myöhään. Viininpunaisten verhojen välistä tunkee auringon ohut kaila, pöly vikuroi siinä kun liikun. Ikkuna on kiinni, hiki. Heinäkuu. Kello on neljä.

Viideltä pitää olla Marian luona. Syömässä. Minulla oli viemisiksi pullo espanjalaista punaviiniä, seitsemänkymmentäviisi markkaa, mutta join sen yöllä. En saanut unta, istuin nojatuolissa, ajattelin Mariaa. Ja itseäni. Toivottavasti syömmekä kalaa.

Minä rakastan Mariaa. Yöllä ikävöin. Ajattelen hänen nimeään: Maria, Maria. I-kirjaimia venyttäen. Mietin rakastaisinko, jos hän ei olisi Maria. Jos hänen nimensä ei olisi. Eihän nimi ketään pahenna, mutta osuva sellainen maustaa tilanteita sattuvasti: kun piehtaroi ikävässä yöllä, tuntuu verrattomasti hienommalta ulvoa Mariaa kuin vaikkapa Kaarinaa.

Olemme seurustelleet puoli vuotta. Tapasimme juhlassa talvella. Nuorten Dynaamisten Henkilöiden väljähtyneissä kemuissa jonkun kotona. Keskustelimme katkonaisesti ja halveksuimme läsnäolijoita. Kävi ilmi, että opiskelemme samaa alaa ja että molemmilla on mielipiteitä taiteista. Joimme itsemme humalaan.

Menin Marian luokse koska kotini on likainen ja ruma. Joimme pikaisesti viralliset (espanjalaiset) punaviininpohjat, riisuimme itsemme hieman aristellen, nopeasti, hyppäsimme hänen ihanaan parivuoteeseensa ja rakastelimme. Minä laukesin minuutissa. Sammuimme, nukuin mustaa unta, heräsimme, joimme ahnaasti maitokahvia tuopeista, joissa oli lähiöravintolan nimi; vetelehdimme aamulehden ääressä, rakastelimme. Minä laukesin minuutissa. Lounaaksi söimme pikanuudeleita. Suutelimme, hänen huulensa olivat rohtuneet, hänen pitkät vaaleat hiuksensa sekaisin; minä menin, ulkona oli kirpeä pakkanen, aurinko paistoi. Kävelin rantoja pitkin yksioöni. Seuraavana päivänä rakastin häntä.

Vedän verhot sivuun, aurinko katsoo julkeasti silmiin. Huone muuttuu selkeäksi. Ikkunalaudalla tepastelee sittiäinen, mistä se on siihen tullut, ikkunastako, vai onko se syntynyt täällä, minusta. Lähtee kiipeämään pystypienaa pitkin mutta putoaa äkisti takaisin, selälleen. Sen jalat sätkivät vimmatusti, eikä se pääse takaisin oikeaan asentoon.

Avaan ikkunan. Kuudennesta kerroksesta on verraton näkymä aukiolle, joka on täynnä elämää: erilaisia kauppoja, kioski, puluja, kulkijoita, jäätelöauton soittoa ja päivänkulun purukumivarjoja. Lähikaupan ovesta tulee mies, kuten tavallista, mustassa takissa mustassa lakissa satoi tai paistoi. Kulkee joka siunaaman päivä kauppaan, viipyy ällistytävän kauan, tulee ulos kuin astuisi heikolle jälle ja lähtee kävelemään tulosuuntaansa jokapäiväinen ostoksensa, lenkkimakkarapaketti, oudosti tanassa edessään kuin uhkaisi sillä jotakuta. Katoaa nurkan taa tai muuttuu varjoksi.

Suljen ikkunan. Sittiäinen on kadonnut. Fiikus kaipaa vettä tai rakkautta. Pesen hampaat, puhdistun sisältä, menen ikkunan ääreen seisomaan. Huone on sekainen ja hiljainen, kello rusahtelee väsyneesti jotenkin. Maria asuu Kruununhaassa.

Kohta minä hyppään bussiin ja ajan hänen luokseen, kunhan olen ensin järjestynyt ulkoisesti. Myöhästyn, pitäisi ehkä soittaa. Tai ei sittenkään.

Menen hänen luokseen, hän on tietenkin laittanut lihaa, chilillä maustettua possupataa. Olemme molemmat persoja tuliselle ruualle. Kaikeksi onneksi hän on myös ostanut viiniä. En tiedä onko hän siivonnut; Marian koti on aina siisti, vaikken olekaan huomannut hänessä siisteysintoilijan piirteitä. Jotkut vain ovat sellaisia: heidän ympärillään puhtaus ja järjestys viihtyvät, syntyvät itsestään.

Hänen kotinsa on kaunis ja valoisa. Yksi mukavan kokoinen huone, pienehkö makuuhuone ja näppärä keittiö. Kylpyhuone ja amme, jossa mahtuu rakastelemaan. Selkeät valkoiset seinät, vaikka eivät ahtaat; seinillä nimettömän miehen grafiikkaa kirpputorilta, muutama ulkomaisesta kulttuurijulkaisusta leikattu valokuva ja Van Gogh -kalenteri, johon hän on erikseen merkinnyt Vapaa-ajan. Rauhoittava tasapaino valoa ja erisävyisiä varjoja, muutama vaivaton kaktus ja palmu.

Me suutelemme ja minä otan hänet pitkään rutistukseen ja haistelen hänen niskaansa, se tuoksu hieman kanelilta ja on sileä, jäntevä. Toivon, että hän leikkaisi hiuksensa. Menemme keittiöön, istumme pöydän ääreen, ikkunasta näkyy kukoistava sisäpiha. Hän istuu minun syliini, ruoka tuoksuu, on kohta valmista. Juomme vähän viiniä. Minä sanoin hänelle Rakas ja Kultu ja Tyttö, hän hymyilee ja suutelee otsaani.

Me syömme. Minä kehun ruokaa.

Hän käskää minua opettelemaan tavoille.

Me syömme hiljaisina, meillä on yhteys, ikkunasta näkyy vastapäinen talo ja pala aurinkoa, ilmassa on hahtuvia kuin Färdingin runossa. Tuntuu hyvältä olla vain, ei tarvitse puhua: meillä on kosketuksia ja liikkeitä, ne kulkevat ilmassa, me kääriydymme niihin ja ymmärrämme toisiamme. Meillä on silmät!

On pitkään hiljaista.

– Maria, minä sanon.

Viisi. Se käy yhä. Heitän mustan puvuntakin olalleni, noin muodon vuoksi, paiskaan oven kiinni, en viitsi odottaa hissiä. Kerrokset ovat hiljaisia, paitsi ensimmäinen, talonmiespariskunnan sängyssä on hyvä rytmi. Helle on paksu. Ihmiset katsovat jalkoihinsa tai taivaalle. Tässä kaupungissa on muiden ihmisten huomioonottaminen minimoitu. Esimerkiksi: kuinkahan monen autoilevan työmatkalaisen päivä tai koko viikko pelastuu, kun risteyksessä bussikuski päästää kääntymään vasemmalle edestään, vaikka olisi itse ajoneuvoineen etuajo-oikeutettu. Katso ihmistä silmiin: päivän hyvä työ on tehty.

Minä sanon hänen nimensä painavasti ja hän katsoo minua silmillään, jotka ovat kairanreiät takanaan hautavajoamallinen vettä ja outoja elämänmuotoja. Sanon Maria.

– Mitä sä siinä nurkassa kakatat, hän sanoo ja nauraa heliseviä kynnensirppejä pöydälle. Meidän vitsimme. Lennonia.

– Maria.

– Kerro.

– Ei mitään sormuksia.

– Mä tiedän sen. Me puhuttiin tästä. Ei sormuksia, ei mitään. Puoli vuotta on lyhyt aika. Puoli vuotta on naarmu joka kirpasee vähän. Ja se voi alkaa vuotaa, kuiviin. Me rakastetaan toisiamme.

– Me rakastetaan toisiamme.

– Niin. Eikä pilata sitä. Asutaan erillämme, toistaiseksi, ja sillä selvä.

– Mä haluan olla sun lähellä.

– Tuu syliin.

Menen hänen syliinsä ja hän jaksaa minut ja minun lievän kaljamahani, ja me suutelemme ja minulla on lievästi surullinen olo. Ja Maria silittää minun kotiparturoitua lastenkotitukkaani ja selittää, ettei kannata muuttaa saman katon alle, se voisi pilata hyvän suhteen ja ettei sellainen yhdessäolo ole nyt tärkein asia näissä kahdessa elämässä yhdessä näinä vaikeina aikoina, kyllä minä sen tiedän, hän on viisas eikä tahdo pilata asioita hätiköinnillä mutta kun. Ja hän sanoo, ettei aio ryhtyä minulle ruokaa laittavaksi, pyykkiä peseväksi ja kaupassa käyväksi äidiksi, johon minä loukattuja vastaväitteitä, mutta hän sanoo ja tietää, ja minä olen hänen tasapainoton kuldunsa, piste.

– Maria, minä sanon ja haen kasvoilleni Pelle-Hermannin-Surullinen-Koira-Ilmeeni. – Mä haluuun.

– Juu juu. Ei auta.

– Mä haluan olla sun kaa aina ja ikuisesti ja silleen.

Maria vain hihittää ja kaataa lisää viiniä. Minulle tulee lämmin, enää vähän myrskyää.

Kaupassa vaellan korkeiden hyllyjen välissä, on hiki, käyn vilvoittelemassa pakastealtaan äärellä. Maksan tasarahalla punaiselle, ylenpalttisen ystävälliselle rouvalle ja astun ulos valoon, joka seisauttaa hetkeksi. Porraskäytävän ovella heristän ulos tulevalle naapurille lenkkimakkaraketta.

Sillä tavalla voi iho olla valokuvauksellinen. Hiessä. Hän makaa sängyssään alasti,

minä istun sängynreunalla ja juon oikealla kädelläni viimeisiä tirauksia punkusta, kierrän hänen kullankimallavia häpykarvojaan vasemman käteni etusormen ympärille. – Kuule Bubu, minä sanon.

– Mä tunnen tuon äänensävyyn. Et alota taas. Se on aivan yksinkertaista: sinä pysyt siellä ja minä täällä. Me voidaan olla ihan tarpeeks toistemme luona, ei siihen tarvita merkintää talonkirjaotteessa. Paitsi ennemmin kyllä ollaan täällä, tää on isompi ja mun sänky on isompi. Mä oon niin lihava.

– Mulla ei oo kotia. Se on sikala. Läävä. Kaatopaikka kuormattu kaipauksella ja katkeruudella. Mä haluaisin rakentaa kotia, pitää huolta asioista, järjestää; tehdä oloni mukavaksi, sun olosi. Elää niinku ihmiset elää. Nyt mä herään aamulla, vaatteet on lattialla ja pyykki pesemättä, joka paikassa on lautasia ja laseja ja täysiä tuhkakuppeja ja saastaa. Ruuantähteitä ja puolilleen juotuja kaljapulloja. Papereita joissa on omituista, tarkotuksetonta tuherrusta. Pölyä ja sittiäisiä. Ikkuna on niin likanen, että se pitää avata nähdäkseen ulos. Jääkaapissa on vanha maito ja luhistunut muovikääre, jonka pohjalla on haisevaa eltaantunutta nakkimehua.

– Eli mun pitäis tulla ja siivota, uhrata opintotukeni herkkuihin joilla täytettäisiin jääkaappi, käydä nyrkkipyökillä, peitellä sut hellästi ja valvoa sun untas. Mä en ole mikään lähihoitaja. Maria katsoo pienet puukot silmissään.

– Eikä, minä sanon. – Mä tarkoitan että jos me asuttais yhdessä niin mä tekisin sen kaiken. Nyt mä olen vain itseni kanssa siinä luukussa, niin, paskat siitä minkä näkönen se on kun kukaan ei koskaan käy siellä. Sinäkään.

– Hö. Kyse on nyt aika paljo muustakin. Vapaudesta esmes. Ajattele kaikkee sitä mitä me nyt tehdään toistemme tietämättä. Kaikkia ex-heilojen tapailuja sun muita. Ja onhan meillä opiskelutkin, omassa rauhassamme. Ymmärräthän.

– En. Me rakastetaan toisiamme. Eikö sen pitäis kestää kaikki kolhut. Sen rakkauden mik’ maailmat kaataa edestään.

– Ha.

Sytytän tupakan. Maria kiljahtaa. Minulla on karvoja käsissä.

– Ymmärrän, hän sanoo.

– En.

Niin, Maria, sinä sanot: se on lyhyt humala ja Loputtomuutta tapaileva krapula. Se on ennenaikaisen keski-ian tahmea äpära joka syntyy, Maria, ja seuraava pysäkki on Kuolema. Ja minulla on keski-ikäisellä mielellä ostettua jauholla jatkettua kuollutta lihaa sinun nuorelle kielellesi, Maria... Ja pakastin, otan sieltä kylmän pussin pakastevihanneksia, laitan ne tiskialtaaseen kuumaan veteen, ilmassa on pölyä ja auringon hyppyrimäkiä, käyn sulkemassa verhot, petos. Avaan makkarapaketin, lyön siihen lovia veitsellä, lyön siihen lovia veitsellä, laitan loviin juustoa, laitan uuniin. En tiedä mitä tekisin pakastevihanneksille. Kuin avioeroisä: kalapuikkoja, makkaraa, pakastevihanneksia, valmispitsaa, päivä päivän jälkeen.

Keitän kahvia ja poltan tupakkaa.

– Tule, Maria sanoo ja pukee valkoisia alusvaatteita railoiksi ruskeaan pintaansa; minä saan kiinnittää rintaliivien hakaset. Hän vetää farkut jalkaansa ja ylleen vetelän t-paidan, jossa on rinnassa sininen omena. – Saat näyttää olevasi mies, saat olla mun oma sankari, hän sanoo.

– Voi jee, minä sanon kehnosti meikattu sekoitus loukattua pikkupoikaa ja kuolemaa tekevää pässinpäistä isoisää äänessäni. Hyppään housuihini.

Eteisessä on suuri vanha keinutuoli, kauanko se on siinä ollut. Se on joskus maalattu harmaaksi; nyt maali jo lohkeilee ja varisee. Yhdessä jalassa on summittaisia kaiverruksia, jonkin hyönteisen.

– Tää pitää saada vinttiin, Maria sanoo. – Sä saat kunnian toimittaa sen sinne. Miehekkäästi. Mä toki autan.

Me menemme yhdessä rappukäytävään, kannamme yhdessä massiivista patriarkaalista keinutuolia, mölyämme, naapuri avaa oven ja mulkaisee. Vinttiin on neljän kerroksen matka ja kaikki tuntuu painavalta. Vintin ovi on vanhaa rautaa, maali pilaantuneen kerman väristä, siinä on rumien tahrojen muodostama mielipuolinen kartta. Vintin lattia on tiiltä ja

epämääräistä roskaa, harmaaksi töhnäksi muuttuneita poissuljettuja paloja ihmiselämää. Tuuli paukuttaa kattoa, lattianrajassa on pieniä ikkunoita, joista ei näe läpi. Kanaverkkojen takana on pimeitä loukkoja ja vaanivia varjoja, valokatkaisija ei tuo valkeutta.

Maria suunnistaa komerolleen.

– Mä asuisin täälläkin mieluummin kuin ännäs kodissani, minä totean.

– Nyt turpa kiinni, hän kivahtaa ja käskee raahata tuolin perässään.

Hän avaa kiinalaisen munalukon, joka on enintään yhtä varma kuin keskeytetty yhdyntä, raahaa tuolin perässään sekaan vanhojen ovien, suksien, lumppujen. Ja jää vangiksi. Ja minä suljen oven, jotta se pidättäisi ja keinutuolin jääräpäisyyden takaa olisi vaikea tulla. Minä juoksen ovelle, kuulen kuinka hän huutaa paskaa ja vittua ja uhoaa riistävänsä minulta hengen. Sammutan valot ja hyppään rappukäytävään ylätasanteelle, hissini konehuoneeseen viereen. Joku kulkee ylös tai alas klonk, klonk. Painaudun vintin ovea vasten. Sen läpi kuuluu vaimeaa räminää ja huutelua. Tiedän, että Maria kammoaa kellareita ja vinttejä. Kellarin kyllä ymmärrän, mutta että vintti, niin lähellä taivasta. Pölyisiä minuutteja kuluu, minä nojaan oveen, sitten kuuluu ryminää ja sadattelua, hän on oven takana siellä kauheassa taivaassaan ja kiroaa minut alimpaan helvettiin. Yrittää avata ovea, mutta massa on minulla. Hakkaa ovea, huutaa yksisävelistä suuttumusta ja pakokauhua, pääsee sanojen yli. Minä olen enkä sano mitään, odotan, ja kun oven taakse leviää voimaton hiljaisuus, avaan. Maria seisoo siinä ja puuskuttaa; hänellä on oudot, vieraat, kiiltävät silmät ja punainen naama, hiuksissa roikkuu suuri pölyriekale kuin taivaan ainoa, hieman naurettava pilvenhattara syvänä kesäpäivänä. – Jumalauta, hän sanoo, eikä muuta. Kaatuu minun halaukseeni ja jähmettyneeseen virneeseeni, ja me juoksemme portaat alas, ovet jäävät auki, me menemme hänen kotiinsa ja puuskutamme ja kaikki on kuin Viimeisestä Rutistuksesta, me riisumme ja kompuroimme sänkyyn ja minun sormeni ovat hänen kaulansa ympärillä, maailmasta tulee järjetön kasa kipeitä ääniä, kaatopaikkalokkien siipien roimetta, nopeasti kiertyvää spiraalia. Minä tulen hänen päälleen väkivaltaisesti kuin jätteenpuristin, diesel käryää, me rakastelemme väkivaltaisesti!

Kellon viisarit ovat pysähtyneet kuuteen: lävistäjä. Sekuntiviisari hieman erillään kuin katkennut hius. Ikkunasta on lentänyt huoneeseen perhonen, tuiki tavallinen suruvaippa. Se pyrähtelee sattumanvaraisesti, sekavasti, päätyy seinälle vuoden 1992 kalenterin kellastuneelle pinnalle, jonnekin joulukuuhun. Makkara kylmenee ja herneet harmaantuvat. Maria on myöhässä.